

Overweging 25 juni 2023: 13e zondag door het jaar

Thema: Wees niet bang

Lezingen: Jeremia 20,10-13 en Matteüs 10,26-33

Zondag 25 juni 2023

René Hornikx

Goede mensen,

Haast alle kinderen, soms ook volwassenen, roepen op wie hen het liefste is, als ze bang zijn. Als het dondert en bliksemt roepen kinderen huilend "mamaaa, mamaaa".

Uit de Schrift weten we dat als iemand twee keer roept, dit duidt op iets belangwekkends of ernstigst. En mama hoort de angstkreet van haar kind en zegt troostend; 'Hier ben ik, wees maar niet bang'. Terwijl ze haar kind in haar armen neemt blijft ze nog enkele keren herhalen: 'Wees maar niet bang, mama is er, er kan je niets overkomen'.

Toen, lang geleden, Gods volk onderdrukt, uitgebuit en in angst leefde voor de nietsontziende Farao in Egypte, riep het volk God om hulp. En de Enige zei: 'Ik hoor jullie jammerklachten, ik zie jullie ellende, ik begrijp jullie angst, ik daal af om jullie te bevrijden, om jullie nabij te zijn.' (Exodus 3) Iets later in hetzelfde verhaal vraagt Mozes dringend wie de Enige is, die hem en zijn volk nabij wil zijn. Mozes' vertrouwen in de Stem is zwak. En na enige aandringen van Mozes zegt de Enige: Ik ben die ik zal zijn, Ik ben er voor jullie. Met andere woorden wees maar niet bang, ik ben er. Ik ben jullie nabij, Ik laat jullie nooit alleen en aan jullie lot over: gisteren niet, vandaag niet en ook morgen niet.

Het vertrouwen van het angstige kind in haar moeder, brengt de angst tot bedaren. Het vertrouwen in moeder is nu voor haar kind voldoende om angst, vrees, schrik te doen verdwijnen.

Iets soortgelijks zien we gebeuren bij het volk dat onder leiding van Mozes op Gods bevel wegtrekt uit de onderdrukking in Egypte.

Maar de angst is bij het volk niet meteen verdwenen. In de verlatenheid van de woestijn was er niet veel waarop zij konden vertrouwen. Er kwam meer angst bij, door tekorten aan de noodzakelijke levensbehoeften en veiligheid.

Het doet me denken aan de tijd waarin we nu leven. Een tijdgewricht met veel en heel snelle veranderingen op allerlei gebieden. Velen kunnen die snelheid niet bijbenen en worden bang. Bang om 's avonds alleen op straat te gaan. Bang voor vreemde figuren die rondlopen in de wijk. Bang voor terroristen die zomaar overal kunnen opduiken. Bang voor de maatschappelijke ontwikkelingen die hen boven het hoofd groeien. Bang voor milieuschade door plastic en pefas. Bang voor de stikstofcrisis. Bang voor de klimaatsverandering en haar gevolgen.

Bang voor de uitzichtloze oorlogen op verschillende plaatsen in de wereld. Bang of er voor morgen voldoende eten is voor onze kinderen en kleinkinderen. Angstig vragen mensen zich af: Hoe moet het verder? En ouder worden brengt sowieso angst mee voor aftakeling, voor lijden, voor de dood.

En als dan iemand zegt 'Wees niet bang! Heb maar vertrouwen!', dan is dat vertrouwen er niet ineens. Vertrouwen komt niet als een deus ex machina uit de hemel vallen. Het moet gewekt worden, we moeten het van binnen voelen, het moet wortelen en groeien. Er moet een bodem zijn, waarop vertrouwen zich kan ontwikkelen.

Dat vertrouwen komt niet vanzelf dus. Het wordt ons ingeblazen door liefdevolle mensen om ons heen. De psalmist zegt: 'God geeft het zijn beminde in hun slaap'. (Psalm 127) Er is vanaf de geboorte een basisvertrouwen. Dat krijgen we gratis mee. Dit basisvertrouwen kan groeien door mensen die ons vertrouwen in het leven geven en voorleven. Die een voorbeeld voor ons zijn. Zij blazen ons aan, raken ons en helpen ons, ons vertrouwen in het leven te versterken. Het vertrouwen van Jezus in God en mensen was zo groot dat hij door lijden en dood heenging om te laten zien dat wat een mens bezielde nooit verdwijnt en voortleeft na diens dood.

Ik vond ter voorbereiding van deze overweging een mooi verhaal om te illustreren wat ik net heb verteld. Luister:

Vader, moeder en hun kinderen woonden aan de rand van de stad. Op een dag brak er in de keuken een hevige brand uit. Ze renden naar buiten. Toen pas zagen ze dat de kleinste zoon niet bij hen was: een jongetje van vijf. Toen ze naar buiten liepen, hadden de vlammen hem zo'n schrik aangejaagd dat hij teruggelopen was, naar de eerste verdieping. Vader en moeder staarden machteloos en wanhopig naar de vlammenzee. De twee zussen schreeuwden om hun broertje. Nu nog door de vlammen lopen was onmogelijk! En waar bleef de brandweer? Boven ging een venster open. Het jongetje keek naar beneden en riep hulpeloos: Papa, papa! De vader kwam dichterbij. Hij riep: Spring naar beneden! Maar het jongetje zag alleen vuur en zwarte rook. Papa, ik zie je niet! Maar ik zie je. Da's genoeg. Spring maar!, schreeuwde papa. Het jongetje sprong en kwam gezond en wel in de armen van zijn papa terecht. (C. Leterme)

In mijn eigen leven heb ik angstige momenten meegemaakt. Die keren in mijn leven zag ik het niet meer zitten. Alle vertrouwen was verdwenen.

Ik moest springen maar durfde niet. En op die moeilijke momenten was er iemand die riep 'spring maar, ik ben je vaste grond'. Er was iemand die nieuw leven in me blies, me nabij was, vertrouwen schonk en mijn ogen opende en ik sprong.

Toen zag ik in een oogwenk hoe mooi het leven is, ik zag het goede om me heen. Het hielp me weer te horen waar mijn hart altijd al vol van was.

Ik heb, door scha en schande, geleerd dat van tijd tot tijd angstig zijn heel normaal is, het hoort bij het leven. We zijn allemaal weleens bang. Dan is het de kunst om te vertrouwen of beter opnieuw te leren vertrouwen op mensen, op God en op jezelf. Als we op mensen vertrouwen zijn ze ons nabij als we angstig zijn. Als we op God vertrouwen is God ons nabij op momenten dat ons vertrouwen in het leven ons in de steek laat. Door hun vertrouwen kan ik het leven aan.

Ik heb ook geleerd van angstige momenten dat ze datgene wat er diep in mijn hart leeft, in mijn ziel, niet te doden is, door geen mens. Dat horen we Jezus ook zeggen; 'Ze kunnen wel je lichaam doden, maar niet je ziel'. Mensen kunnen me veel afnemen. Mijn gedachten kunnen ze moeilijk in hun bezit krijgen. Ook al worden mensen door het onmenselijke regime van de leiding in onder andere Rusland gedood, de bezieling van deze mensen blijft anderen aansporen en eeuwig bestaan. Zo werd Jezus lichaam gedood, maar zijn geestkracht, wat diep in zijn ziel leefde, werd na zijn dood levendiger dan voorheen.

Jezus stuurt ons vandaag, net als zijn leerlingen eertijds, op pad en Hij begrijpt best dat wij daar wat angstig voor zijn. Vandaag vertelt Jezus aan ons, zoals destijds aan zijn leerlingen dat het niet nodig is bang te zijn. Zij en wij gingen en gaan de mensen het goede nieuws vertellen. En dat goede nieuws is dat we niet bang hoeven zijn om liefde te delen en mensen in nood nabij te zijn, om te vertellen waarin we geloven en waar we voor staan, omdat we elkaar nabij zijn en zo de angst in ons verdrijven. Zo was God zijn volk nabij en zo is God ons vandaag nabij.

Mensen kunnen bij het horen van onze gelovige boodschap soms boos reageren omdat ze er niets van begrijpen. Maar toch hoeven wij niet bang te zijn voor hen, want God zal over ons waken. Net zoals Hij waakt over de kleine onbeduidende musjes en zoals mama en papa waken over hun kinderen.

De oproep van Jezus 'Wees niet bang voor de mensen' is niet vrijblijvend. Jezus' oproep nodigt ons elke dag uit ons hart te laten spreken voor mensen die bang zijn en niet alleen ons verstand.